

Kontrola obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny

Kontrola obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny sa v roku 2014 vykonávala v zmysle legislatívy EÚ - nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 a národnej legislatívy - Zákona č. 491/2001 Z. z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov. Kontrolu vykonávali autorizovaní inšpektori na všetkých stupňoch obchodu, u prvovýrobcov (pestovateľov), veľkoobchodníkov, dovozcov, vývozcov a vo všetkých typoch maloobchodného predaja.

1. Výsledky kontrolnej činnosti

K 31.12.2014 vykonávalo kontrolu zhody 38 inšpektorov autorizovaných na kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny v zmysle §9 zákona č. 491/2001 Z. z. o organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov a Vyhlášky MP SR č. 50/2005.o autorizácii na výkon kontroly kvality rastlinných produktov.

Inšpektori vykonali 2 479 kontrol na všetkých stupňoch obchodu. Najviac kontrol bolo vykonaných v maloobchodných jednotkách, celkom 1 983 kontrol, vo veľkoobchodných skladoch 374 kontrol, u prvovýrobcov 76 kontrol a kontroly na požiadanie boli vykonané v počte 46. Počas kontrol bolo vykonaných 12 243 hodnotení čerstvého ovocia a zeleniny na mieste (HNM), 11 000 vzoriek vyhovelo osobitným normám kvality a všeobecnej norme (čo predstavuje 89,8 %) a 1 243 vzoriek nevyhovelo požiadavkám na kvalitu osobitných noriem a všeobecnej normy (čo predstavuje 10,2 %). Najviac hodnotení plodín na mieste bolo vykonaných v maloobchodných jednotkách (MOJ) – 10 406, pričom 9 242 plodín vyhovelo osobitným normám a všeobecnej norme kvality, 1 164 plodín nevyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej normy. Vo veľkoobchodných skladoch (VOS) bolo vykonaných 1 511 hodnotení obchodnej kvality plodín, z čoho 1 442 plodín vyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej normy a 69 vzoriek plodín nevyhovovalo. U prvovýrobcov (PV) bolo vykonaných 170 hodnotení plodín na mieste, všetky hodnotené plodiny vyhovelí požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej normy. Pri iných kontrolách (kontroly na požiadanie) bolo hodnotených na mieste 156 plodín, 146 plodín vyhovelo požiadavkám osobitných noriem a všeobecnej normy a 10 plodín nevyhovelo. Celkovo bolo spolu hodnotených 4 946 008,62 kg čerstvého ovocia a zeleniny, z toho 4 806 484,18 kg bolo vyhovujúcich. Nálezy o nezhode boli vydané celkovo na 139 524,44 kg.

Najväčšie množstvo nevyhovujúcich plodín bolo zistené vo veľkoobchodných skladoch 70 181,0 kg, pri iných kontrolách 41 753,0 kg a v maloobchodných jednotkách 27 590,43 kg. Pri dovoze čerstvého ovocia a zeleniny z tretích krajín do EÚ bolo vykonaných 10 kontrol zhody, pri vývoze 138 kontrol zhody.

Najviac kontrol zhody bolo vykonaných u plodiny jablká – 1 688 kontrol zhody, citróny – 737 kontrol zhody a mandarínky – 692 kontrol zhody. V kilogramoch bolo prekontrolovaných najviac mandarínky – 2 646 190,34 kg, jablká – 888 559,35 kg a citróny – 215 531,81 kg. Najviac zistených nedostatkov bolo u jablák – 118, u hrozna stolového, mandarínok – 58 a u citrónov – 56. V kilogramoch bolo najviac nevyhovujúcich plodín u dyne červenej – 46 082,0 kg, mandarínok – 17 087,94 kg a brokolice – 9 017,0 kg.

Tabuľka č. 1

Počet kontrol a hodnotenie zhody na mieste podľa jednotlivých stupňov obchodu:

Miesto kontroly	Počet kontrol	Počet HNM	Z toho počet HNM nevyhovujúcich
Maloobchod	1983	10406	1164
Veľkoobchod	374	1511	69
Prvovýroba	76	170	0
Iné kontroly	46	156	10
Spolu	2479	12243	1243

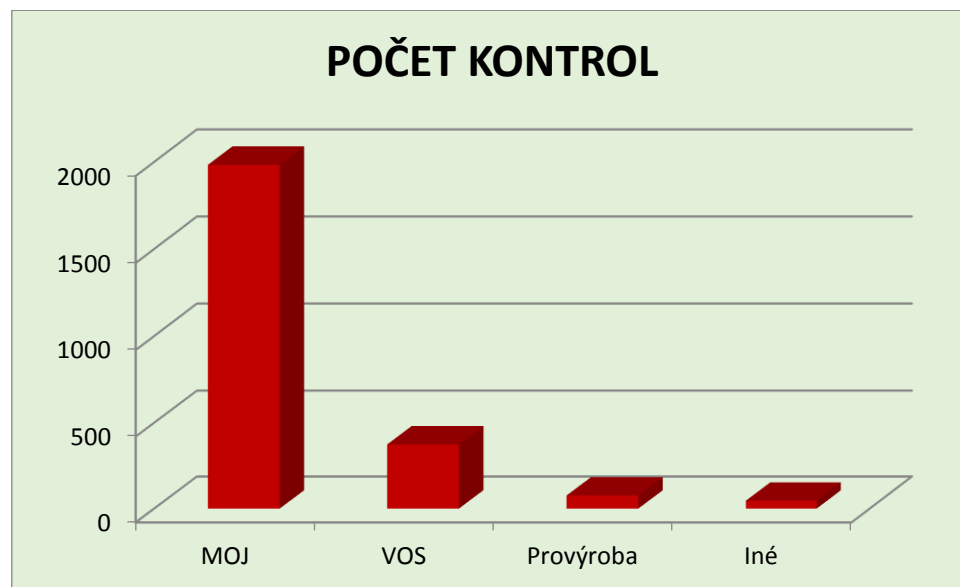
Tabuľka č. 2

Hmotnosť plodín hodnotených na mieste:

HNM	Množstvo celkom	Vyhovujúce	Nevyhovujúce
Spolu kg	4 946 008,62	480 6484,18	139 524,44

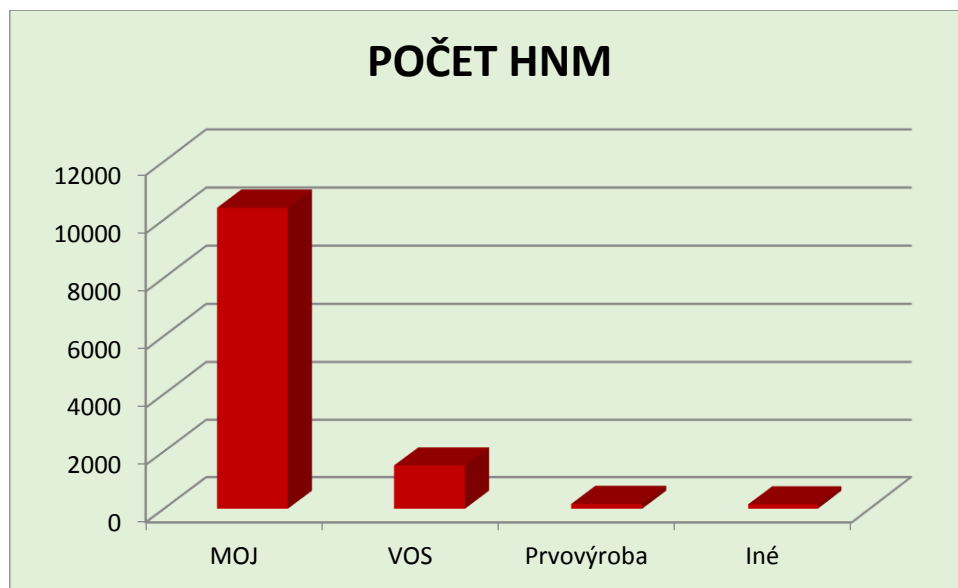
Graf č. 1

Porovnanie počtu kontrol zhody s obchodnými normami na jednotlivých stupňoch obchodu

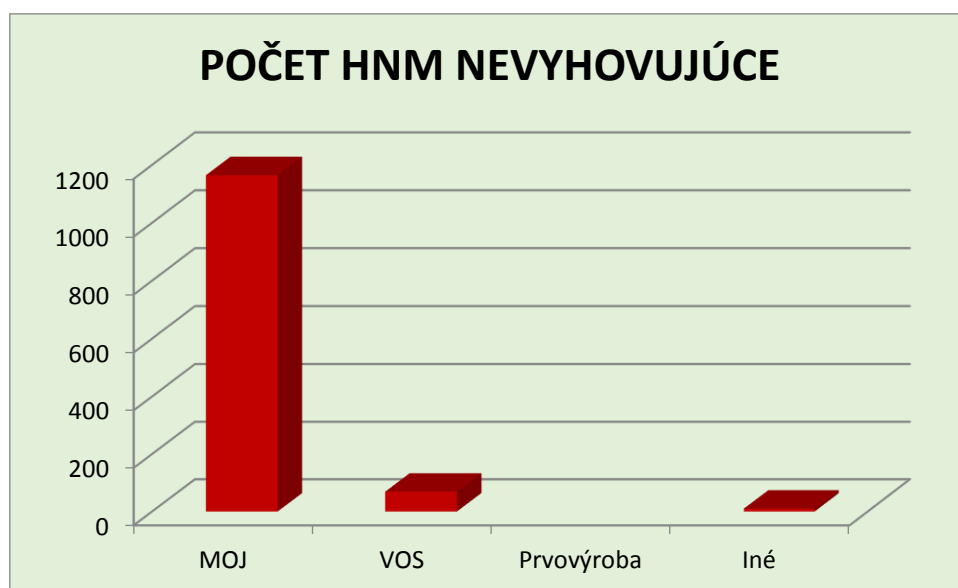
Graf č.2

Porovnanie počtu hodnotení na mieste na jednotlivých stupňoch obchodu

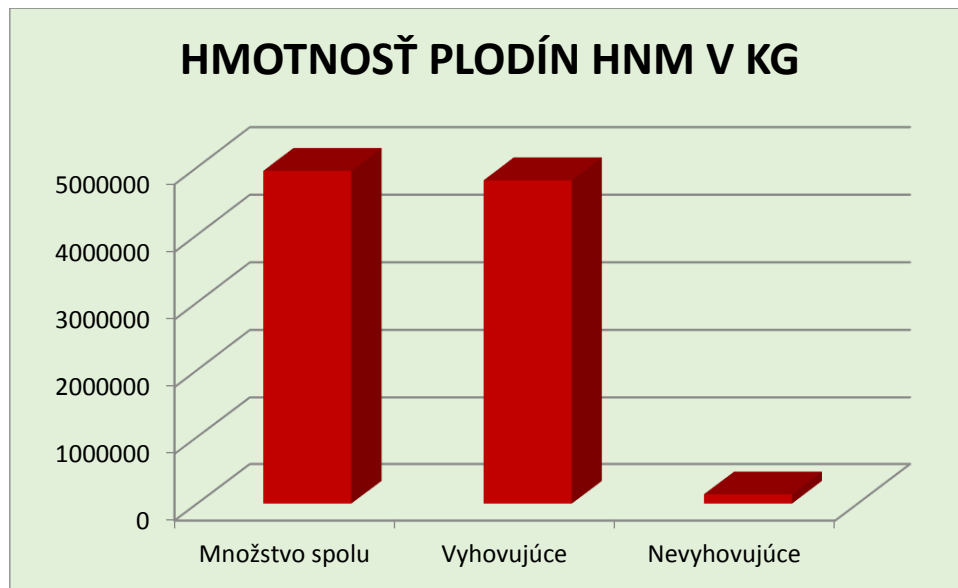
Graf č.3

Porovnanie počtu nevyhovujúcich HNM na jednotlivých stupňoch obchodu

Graf č.4

Porovnanie kontrolovanej hmotnosti plodín

2. Cielené kontroly

V roku 2014 sa vykonávali 3 cielené kontroly.

2.1. **Cielená kontrola - Kontrola obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny po pracovnom čase č. 256**

V roku 2014 vykonali autorizovaní inšpektori pre kontrolu zhody s obchodnými normami v rámci tematických kontrol po pracovnej dobe, v sobotu a nedeľu na území SR spolu 318 kontrol supermarketov a hypermarketov. Z uvedeného počtu kontrol bolo 131 kontrol so zisteniami porušenia požiadaviek na kvalitu OZ. Počas kontroly vykonali inšpektori 1 768 hodnotení na mieste v celkovom množstve 81 891,95 kg, v 228 prípadoch plodiny nevyhoveli hodnoteniu na mieste, spolu 5 537,48 kg ovocia a zeleniny. 23,3 % nevyhovujúcich plodín nezodpovedalo minimálnym požiadavkám noriem, 58,6 % požiadavkám na kvalitu, 3,1 % obchodnej úprave a 15 % požiadavkám na označovanie.

Celkom bolo hodnotených 46 druhov ovocia a zeleniny, z ktorých 35 podlieha požiadavkám všeobecnej normy a 11 požiadavkám špecifických noriem NK č. 543/2011, príloha č. I.

Nevyhovujúce plodiny : Ananás, avokádo, baklažán, banány žlté, brokolica, broskyne, nektárinky, cesnak, cibuľa, citróny, cuketa, čerešne, višne, čuĎoriedky, dyňa červená, fazuľka, gaštany, hrozno stolové, hrušky, hurmikaki, jablká, jahody, kaleráb, kel, kivi, kukurica lahôdková, lichi, maliny, mandarínky, mango, marhule, melón cukrový, mrkva, paprika, petržlen, rajčiaky, reďkovka, rukola, šalát hlávkový, endívia, špargľa, špenát, tekvica, uhorky, zázvor, zeler buľvový. Podľa pôvodu bolo najviac nevyhovujúcich plodín Španielsko – 47, Slovensko – 38, Taliansko – 23, Poľsko - 16, u 20 plodín nebola uvedená krajina pôvodu.

2.2. **Cielená kontrola - Kontrola obchodnej kvalita čerstvého ovocia a zeleniny na všetkých stupňoch obchodu č. 294**

V roku 2014 vykonali autorizovaní inšpektori pre kontrolu zhody s obchodnými normami v rámci cieľného sledovania 294 – Kontrola obchodnej kvality OZ na všetkých stupňoch obchodu na území SR spolu 454 kontrol. Z uvedeného počtu kontrol bolo 134 kontrol so zisteniami porušenia požiadaviek na kvalitu OZ. Počas kontroly vykonali inšpektori 2 272 hodnotení na mieste v celkovom množstve 224 248,19 kg, v 235 prípadoch plodiny nevyhoveli hodnoteniu na mieste, čo predstavovalo spolu 8 332,24 kg ovocia a zeleniny. 9,6 % nevyhovujúcich plodín nezodpovedalo minimálnym požiadavkám noriem, 41,7 % požiadavkám na kvalitu a 48,7 % požiadavkám na označovanie.

Celkom bolo hodnotených 66 druhov ovocia a zeleniny, z ktorých 54 podlieha požiadavkám všeobecnej normy a 12 požiadavkám špecifických noriem NK č. 543/2011, príloha č. I.

Nevyhovujúce plodiny : Ananás, avokádo, banány, žlté, brokolica, broskyne, nektárinky, cesnak, cibuľa, citróny, cuketa, čerešne, višne, červená repa šalátová, čučoriedky, dyňa červená, figy, grapefruity, hrozno stolové, hrušky, chren, jablká, jahody, kaleráb, kapusta, kel, kapusta čínska, karfiol, kivi, kukurica lahôdková, limetky, mandarínky, mango, marhule, melón cukrový, mrkva, paprika, petržlen, pomaranče, rajčiaky, reďkovky, ríbezle, rukola, slivky, šalát hlávkový, tekvica, uhorky, zázvor, zeler bulvový.

Prekontrolovaný bol 12 prvovýrobca, 3 výkupne, 385 maloobchodných predajní, 48 veľkoobchodné sklady a 6 dopravca a distribútor.

Podľa pôvodu bolo najviac nevyhovujúcich plodín Slovensko – 58, Taliansko – 29, Poľsko – 26, Maďarsko – 20, Španielsko – 18, u 17 plodín nebola uvedená krajina pôvodu.

2.3. Cieľná kontrola - Kvalita citrusového ovocia č. 352

Autorizovaní inšpektori pre kontrolu zhody s obchodnými normami v rámci tematickej kontroly citrusového ovocia zameranej najmä na kontrolu obsahu šťavy v plodoch vykonali 46 kontrol. Počas kontroly vykonali inšpektori 134 hodnotení na mieste v celkovom množstve 37 118,04 kg. Kvalita bola posúdená na mieste. Citrusové plody v hodnotených znakoch vyhoveli prílohe I, časť B, časť 2, obchodnej norme pre citrusové ovocie, vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 543/2011. Do laboratória neboli odobraté vzorky.

3. Správne konanie

V roku 2014 bolo právoplatne ukončených 60 správnych konaní voči subjektom podnikajúcim v sektore ovocia a zeleniny za porušenie zákona č.491/2001 o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v pôsobnosti 16 RVPS. Na základe porušenia tohto zákona boli právnym subjektom uložené pokuty vo výške 76 410 €.

Tabuľka č.4

Prehľad právoplatne ukončených správnych konaní a výška uložených pokút

Správne konanie na RVPS	Právoplatne ukončené	Pokuta €
Bratislava	7	15 100
Bardejov	2	1 500
Humenné	1	5 000
Košice mesto	2	1 000
Košice okolie	1	340

Michalovce	1	600
Martin	10	5 400
Nové Zámky	1	500
Prešov	4	2 350
Poprad	17	32 500
Šaľa	1	1 000
Senec	1	700
Spišská Nová Ves	2	2 400
Topoľčany	3	1 535
Vranov nad Topľou	3	2 335
Žilina	3	3 500
Spolu	60	76 410

4. Porovnanie počtu kontrol za roky 2010 až 2014

V roku 2014 prišlo k poklesu počtu kontrol v prevádzkach oproti predošlému roku o 886 kontrol. Počet hodnotení na mieste klesol oproti predošlému roku o 3 237. Počet nevyhovujúcich vzoriek oproti predošlému roku klesol o 373, je po roku 2010 druhým najnižším za sledované obdobie. Množstvo nevyhovujúceho tovaru oproti roku 2013 vzrástlo o 8 450,66 kg a je tretím najvyšším za sledované obdobie.

Tabuľka č.5

Porovnanie počtu kontrol 2010 - 2014

Kontroly zhody / Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet kontrol	3598	3352	3228	3365	2479
HNM celkom	16075	14966	15140	15480	12243
HNM nevyhovujúce	1238	1348	1687	1616	1243
Tovar celkom kg	5397380,13	6622663,35	5391941,97	4970191,33	4946008,62
Nevyhovujúci tovar kg	77534,1	140219,54	284420,62	131073,78	139524,44

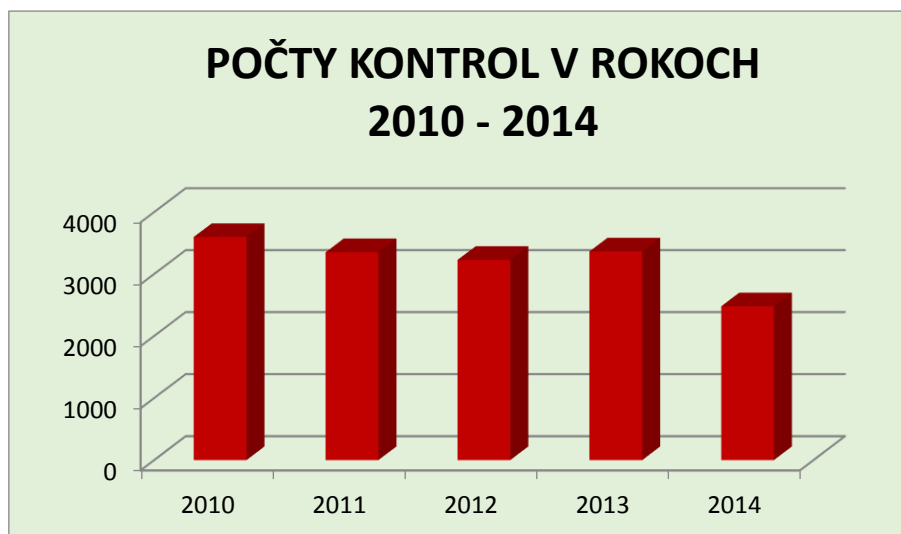
Tabuľka č.6

Porovnanie počtu kontrol v rokoch 2010 – 2014 podľa miesta kontroly

Miesto kontroly	Počet kontrol 2010	Počet kontrol 2011	Počet kontrol 2012	Počet kontrol 2013	Počet kontrol 2014
Maloobchod	2 932	2 651	2 587	2 782	1983
Veľkoobchod	469	478	470	430	374
Prvovýroba	94	111	90	89	76
Iné kontroly	103	112	81	64	46
Spolu	3 598	3 352	3 228	3 365	2479

Graf č. 5

Počty kontrol zhody v rokoch 2010 -2014

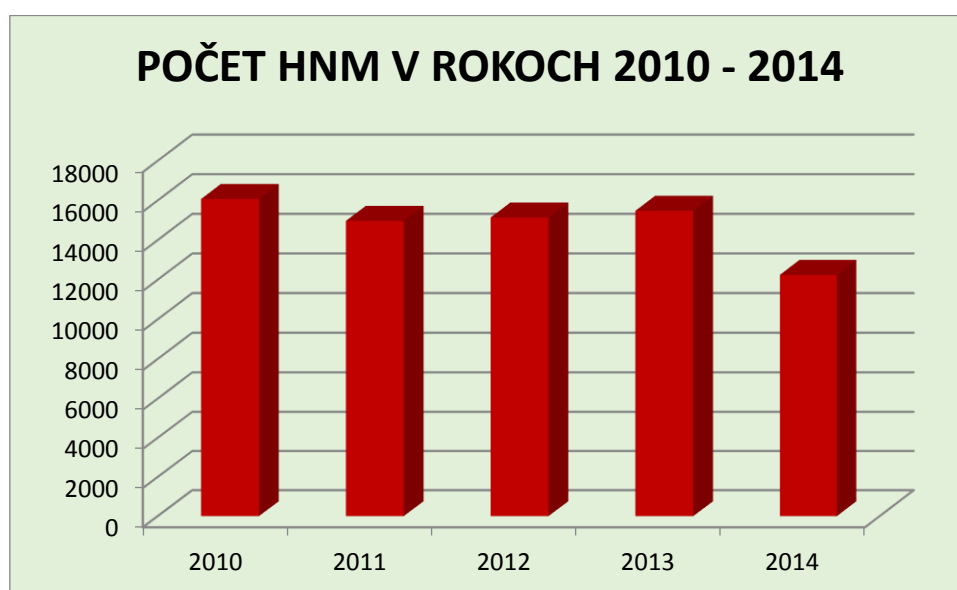
Tabuľka č.7

Porovnanie počtu hodnotení na mieste v rokoch 2010 – 2014

Miesto kontroly	Počet HNM 2010	Počet HNM 2011	Počet HNM 2012	Počet HNM 2013	Počet HNM 2014
Maloobchod	13 905	12 681	12 926	13 490	10406
Veľkoobchod	1 763	1763	1 765	1 616	1511
Prvovýroba	206	284	234	219	170
Iné kontroly	201	238	215	155	156
Spolu	16 075	14 966	15 140	15 480	12243

Graf č.6

Počet hodnotení na mieste v rokoch 2010 -2014

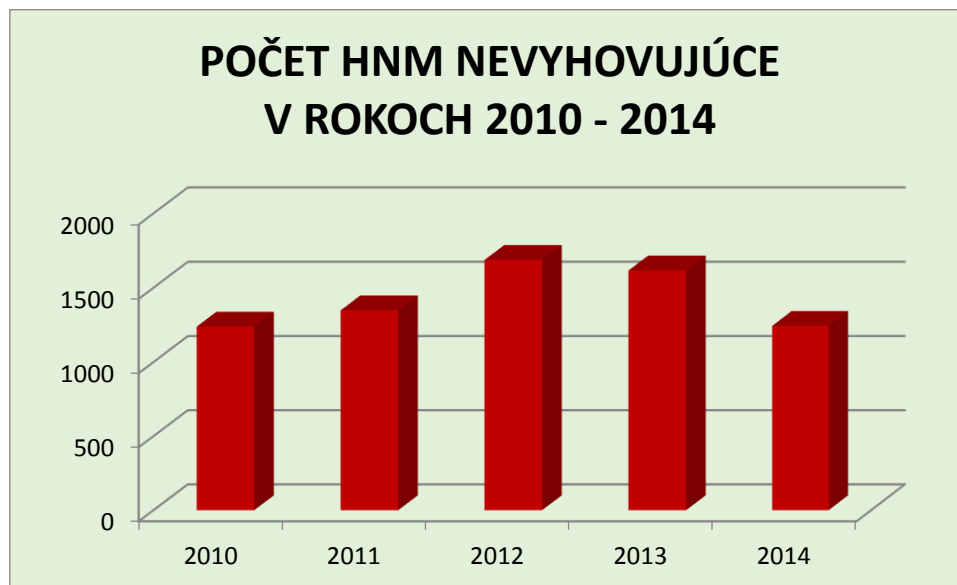
Tabuľka č.8

Porovnanie počtu nevyhovujúcich vzoriek pri hodnotení na mieste
v rokoch 2010 – 2014

Miesto kontroly	Počet nevyh. HNM 2010	Počet nevyh. HNM 2011	Počet nevyh. HNM 2012	Počet nevyh. HNM 2013	počet nevyh. HNM 2014
Maloobchod	1 181	1 291	1 559	1 552	1164
Veľkoobchod	54	53	114	64	69
Prvovýroba	0	3	6	0	0
Iné kontroly	3	1	8	0	10
Spolu	1 238	1 348	1 687	1 616	1243

Graf č. 7

Počet nevyhovujúcich hodnotení na mieste v rokoch 2010 - 2014

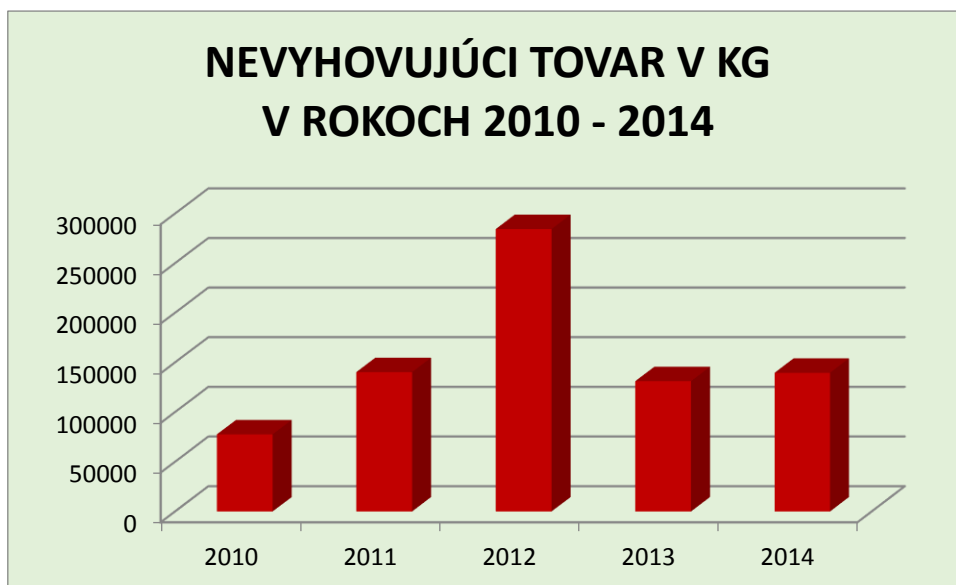
Tabuľka č.9

Porovnanie nevyhovujúceho množstva ovocia a zeleniny pri hodnotení na mieste
v rokoch 2010 - 2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
kg	77 534,10	140 219,54	284 420,62	131 073,78	139 524,44

Graf č. 8

Nevyhovujúce ovocie a zelenina v rokoch 2010 – 2014 v kg

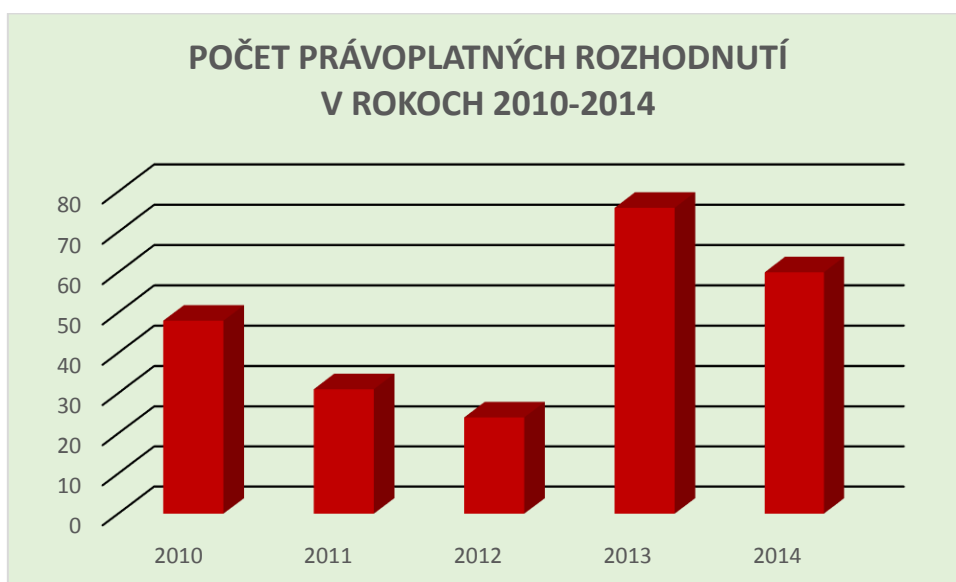
Tabuľka č.10

Porovnanie počtu právoplatných rozhodnutí v rokoch 2010 - 2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
počet	48	31	24	76	60

Graf č. 9

Počet právoplatných rozhodnutí v rokoch 2010 - 2014

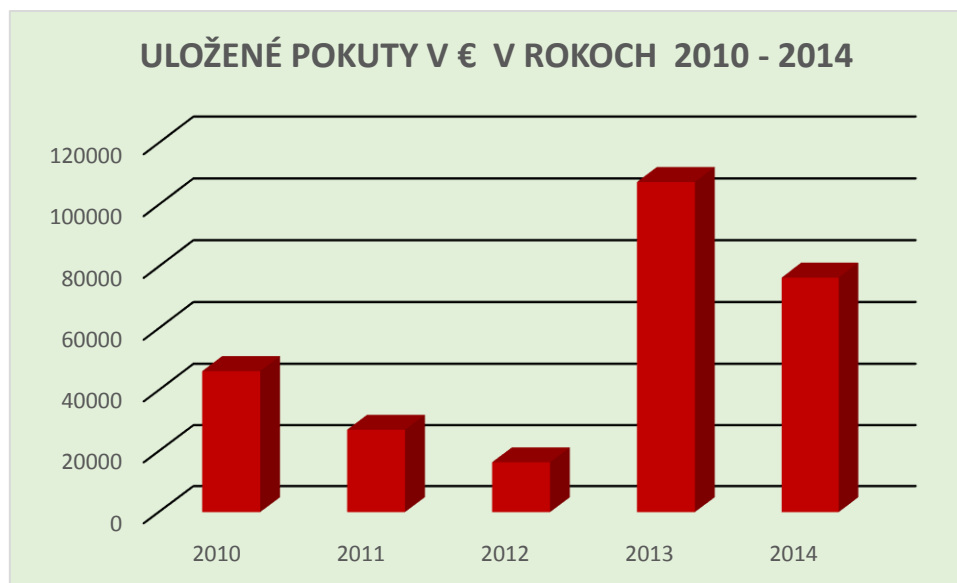
Tabuľka č.11

Porovnanie výšky pokút uložených v rokoch 2010 – 2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Euro	46 136	27 017	16 342	107 355	76 410

Graf č. 10

Uložené pokuty v rokoch 2010 - 2014

5. Vzdelávacie aktivity

V zmysle schváleného Národného plánu vzdelávacích aktivít ŠVPS SR realizovala v roku 2014 jednu vzdelávaciu aktivitu pre kontrolu obchodnej kvality čerstvého ovocia a zeleniny:

Školenie autorizovaných inšpektorov, kód vzdelávacej aktivity : OZ 1

Miesto konania: IVVL Košice

Termín: 12.3. 2014

Témy školenia: Obchodná norma pre banány – NEK 1333/2011, Obchodná norma EÚ pre hrušky – NEK 543/2011, Manuál pre výkon kontroly – Školské ovocie